Nadere regels voor uitvoering van de Verordening straatnamen en huisnummers Leeuwarden 2026

Algemene uitvoeringsregels zoals staat in artikel 5
Het college van Leeuwarden besluit vast te stellen de volgende regels(bijlage A, B en C):

Bijlage A.

Algemene regels:

Artikel 1 Werkwijze van toekennen huisnummers
De manier van toekennen van de nummers gebeurt volgens systemen A, B en C. (uit de Nederlandse regel NEN 1773, uitgegeven in 1983). Systeem A wordt hierbij als hoofdregel gebruikt. Daarna worden de systemen B en C gebruikt als volgende regels.

Artikel 2 Plaatsing van de huisnummerborden
Huisnummerborden worden in de gemeente geplaatst volgens de inhoud van de Nederlandse regel. (NEN 1773, uitgegeven in 1983)

Artikel 3 Maten en vormen van huisnummerborden
1. Huisnummerborden hebben de maten en vormen die ongeveer hetzelfde zijn als de Nederlandse regels. (NEN 1772+C1:2014, uitgegeven in 2014)
2. In elk geval hebben de nummerdragers een goede leesbaarheid, die gelijk zijn met de regels uit het eerste lid.

Artikel 4 Keuze van materiaal voor de huisnummerborden
Het materiaal dat de gemeente gebruikt, voor het maken van (wel of niet verlichte) huisnummerborden, is vergelijkbaar met de regels over vormgeven van de borden in de Nederlandse regels NEN 1772+C1:2014, uitgegeven in 2014.

Artikel 5 Voeren oude en nieuwe huisnummers of namen
Oude huisnummers kunnen een jaar lang naast de nieuwe namen of huisnummers gebruikt worden.
De oude naam op het bord is dan met een streep en het oude huisnummer met een kruis doorgehaald (als dit nodig is).

Artikel 6 Naamborden
De naamborden moeten vrijwel gelijk zijn aan de gestelde eisen:
- voor hoe groot/lang iets is;
- de uitvoering;
- de vorm;
- de kleursoorten;
- de lichttechnische eigenschappen van de gebruikte materialen;
- de plaatsing van naamborden en naamverwijsborden.

(zoals staat in de Nederlandse regels NEN 1772+C1:2014, uitgegeven in 2014)

Artikel 7 Behandeling kosten bij vernummering
Als adressen veranderd worden, krijgen particulieren en niet-particulieren in een aantal gevallen vergoeding van hun onkosten. (zie bij Toelichting & bij artikel 7 hieronder benoemd voor welke gevallen)

Aldus vastgesteld in de vergadering van het college van 6 januari 2026.

De burgemeester,

De secretaris.

Toelichting op bijlage A: Algemene uitvoeringsregels

Artikel 1
Voor nieuwe wijken of buurten is het handig om een systeem van nummeren te kiezen, dat zo veel mogelijk aansluit bij het systeem dat al heel lang door de gemeente is gebruikt.
In de Nederlandse regel 1773 worden de meeste in de gemeenten gebruikte systemen van nummeren uitgelegd: (uitgegeven: Nederlands Normalisatie-instituut, Delft, herziende uitgave uit 1983, hoofdstuk 3)

1. *Hoofdregel Systeem A*: dit systeem houdt in dat de nummers omhoog lopen, gerekend vanaf het centrum van de gemeente (de Oldehove).
2. *Nevenregel Systeem B*: de hoofdregel van dit systeem houdt in dat de nummers omhoog lopen, gerekend van noord naar zuid en van west naar oost.
3. *Nevenregel Systeem C*: de nummers in dit systeem zijn genummerd vanaf de hoofdwegen naar het einde van (doodlopende) zijwegen of woonerven.

Voor elk systeem zijn er detailregels, met afbeeldingen van situaties. Ook voor situaties waarin de hoofdregels niet gemakkelijk in de praktijk zijn toe te passen. Zo zijn er ook extra regels over flatwoningen en meer van dit soort gebouwen.

Artikel 2
Om de borden met de nummers te zien vanaf de openbare weg(straat), zijn er (Nederlandse regel NEN 1773, hoofdstuk 4) regels voor de plaats van de nummerdragers. Dit betekent zichtbaar zijn vanaf de openbare weg en naast de voordeur van het gebouw. Ook staan er regels in voor verzamel- en verwijsbordjes die soms nodig zijn. Dit komt voor als er meer dan één woning (of bedrijf) in hetzelfde gebouw zitten. Het is dan handig om op een plek een verzamel- en/of verwijsbord te plaatsen. Ook als de plek van het bord binnen een gebouw zit, of op grote afstand van de weg.

Artikel 3
Lid 1
In de Nederlandse regels (NEN1772+C1:2014, uitgegeven in 2014) zijn tekeningen voor nummerdragers afgebeeld met duidelijke maatvoering. Hierbij is uitgegaan van een hoogte van de cijfers van 88 millimeter.
De breedte van de nummerdragers kan verschillen, dit hangt af van het aantal cijfers, waaruit een bepaald nummer bestaat. Het opgenomen cijferontwerp is van een schreefloos, op grote afstand leesbaar type.

Lid 2
Bij de beoordeling van een vergelijkbare leesbaarheid, liever geen cijfers van een kleinere hoogte dan ongeveer 9 cm accepteren.
De algemene uitvoeringseisen (in de Nederlandse regels NEN 1772+C1:2014, uitgegeven in 2014) gaan over de keuze van duurzame materialen, die sterk genoeg zijn bij verschillende weersinvloeden.
Te verlichten nummerdragers bestaan uit doorzichtige platen, waarachter bij duisternis een lampje brandt.

Gemeenten wordt advies gegeven uit te gaan van de genoemde NEN-normen, waarin de manier van nummer of naam geven wordt beschreven. De NEN-bladen zijn te vinden/krijgen bij het NEN, Vlinderweg 6, Postbus 5059, 2600 GB Delft, www.nen.nl

Artikel 4
Dit artikel regelt de maten en vorm van nummerdragers. De inhoud van dit artikel spreekt voor zich.

Artikel 5
Door de oude naam met een streep door te strepen (of door het oude nummer met een kruis door te strepen), wordt voor iemand die zoekt op de oude naam (of het oude nummer), duidelijk dat er een verandering in de naam of het nummer is opgetreden.

Artikel 6
Dit artikel regelt de eisen voor maken van naamborden en naamverwijsborden.

Artikel 7
(zie ook Toelichting algemeen)

Wanneer een adres wordt veranderd op aanvraag door de gemeente en er weinig tijd is gegeven:

- Is het mogelijk verschillende vergoedingen toe te kennen aan particulieren
- Is het mogelijk verschillende vergoedingen toe te kennen aan niet-particulieren.

- Voor particulieren geldt dat een groot aantal bedrijven/organisaties (400 in augustus 2025) gratis van de adreswijziging bericht krijgt, door o.a. PostNL-service, zodat in de praktijk de standaard vergoeding genoeg is.
- Niet-particulieren (zoals bedrijven, instellingen, stichtingen, verenigingen, praktijken, enzovoort) hebben over het algemeen meer relaties en gebruiken ook vaker briefpapier, visitekaartjes, opschriften e.d. Hierdoor is een hogere standaard vergoeding wel juist.

- In het geval van een verandering van straatnamen of nummers op aanvraag van de gemeente, is het mogelijk dat hierdoor benadeelde partijen een vergoeding krijgen.

Meestal een standaard vergoeding in de gemaakte kosten voor elk te vernummeren object van:

- € 60,-- voor particulieren. (Verhuisservice van PostNL voor een half jaar kan al in 2025 vanaf € 45,50. Voor particulieren is het doorgeven van een wijziging van een adres aan bedrijven gratis via PostNL.)
- € 600,-- voor niet-particulieren. (Zakelijke Doorzendservice van PostNL voor zes maanden is in 2025 voor post in Nederland € 639,60.)
- Betaling van deze vergoeding gebeurt alleen op schriftelijk verzoek.
- Bij vernummering wordt per gewijzigd object slechts één keer een vergoeding gegeven. Hierbij is de regel dat als het om een woning gaat, de bewoner/eigenaar als partij wordt aangemerkt en bij bedrijven de gebruiker.
  Wanneer partijen binnen alle redelijkheid bewijzen meer kosten te hebben, is het mogelijk dat het bedrag wordt verhoogd tot een maximum van resp. € 100,-- en € 750,--.

- Er wordt geen vergoeding gegeven, als het adres veranderd is op aanvraag van de eigenaar of gebruiker van het adres. Schade die het gevolg is van een noodzakelijke vernummering op aanvraag van derden wordt verhaald op de aanvrager.

Bijlage B.

Administratieve voorschriften voor de uitvoering, als bedoeld in artikel 5.

Het college van Leeuwarden besluit, als bedoeld in artikel 5 van de Verordening straatnamen en huisnummers Leeuwarden 2026, vast te stellen de volgende:

Administratieve voorschriften voor namen en nummers (adressen):

Artikel 1 Benoemen van woonplaatsen en van delen van de openbare ruimte
Door Leeuwarden zelf in te vullen regels, bij het benoemen van woonplaatsen en delen van de buitenruimte:

- de bestuurlijke regels
- taalkundige regels
- inhoudelijke regels

Artikel 2 De indeling in wijken en buurten
Door Leeuwarden zelf in te vullen regels, zoals het CBS voorstelt.

Artikel 3 Nummeren van objecten/gebouwen
De gemeente is verplicht zich te houden aan de regels van de wet BAG. Bij het besluit tot toekennen van een nummeraanduiding, wordt een folder meegestuurd. De plaatsing en het uiterlijk van het nummerbord is hierin uitgelegd.

Artikel 4 De opmaak van documenten
Door Leeuwarden zelf in te vullen regels over bijvoorbeeld:

a. maken van het naambesluit met de tekeningen die daarbij horen;
b. door gemeenten zelf in te vullen regels, voor de beschikking nummering met tekening(en) van de situatie die daarbij horen;
c. door de gemeente zelf in te vullen regels voor plaatsen van verwijs- en verzamelborden.

Artikel 5 De registratie en het register wegens de wet BAG
De BAG gaat over de registratie van namen, adressen en het register van brondocumenten.

Toelichting op de administratieve voorschriften voor de praktijk

De wet BAG heeft strakke regels en omschrijvingen opgesteld, voor registreren van namen, nummers, gegevens van panden en verblijfsobjecten en onderhouden van een register van brondocumenten.
Het VNG-handboek ‘Benoemen, nummeren en begrenzen’ (2e druk januari 2005) geeft naast de regels van de wet BAG, nog meer uitleg.

Artikel 2:
Deze is opgenomen in de benoeming van Openbare Ruimten en daarmee opgenomen in de BAG.

Bijlage C.

Uitgebreide regels voor naamgeven als bedoeld in artikel 5 van de Verordening straatnamen en huisnummers Leeuwarden 2026

Benoemen van namen
Bij benoemen van namen is het handig om te denken aan:
1. de praktische uitvoerbaarheid van namen;
2. het gebruik in computersystemen;
3. algemene regels in de praktijk voor naamgeven (bijvoorbeeld door gebruik van voorletters, voornamen van personen, titels, enzovoort, zoveel mogelijk te verminderen)

Regels:
Vernoeming van personen
Nog levende personen worden niet vernoemd (behalve leden van het Koninklijk Huis).
Wanneer men een persoon wil benoemen:
- het liefst naar personen die al (langere tijd) zijn overleden. De VNG adviseert hierin een periode van 10 jaar. In elk geval is het verstandig dat men zich niet laat leiden door emoties van het moment.
- Bij vernoemen van personen moet de te vernoemen persoon van onbesproken gedrag en onomstreden zijn.
- De persoon is belangrijk geweest voor de gemeente Leeuwarden of de samenleving in bredere zin.
- De nabestaanden moeten geen bezwaar hebben tegen vernoeming.

De gemeente Leeuwarden is voorzichtig met vernoemen van personen.

Het gebruik van thema's
Het is handig om één onderwerp bij het naamgeven in een buurt te gebruiken. Bij de bouw van een nieuwe buurt of wijk (of delen daarvan) die daarmee herkenbaar is. Bij de keuze van een onderwerp, is het handig om rekening te houden met het aantal straten in de buurt/wijk. Ook is het handig dat er voldoende keus in het thema is voor geschikte namen.

Andere punten om op te letten
1. Voorkeur voor korte straatnamen.
2. Wanneer er toch persoonsnamen gekozen worden, dan graag namen van vrouwen.
3. Bij het gebruik van toevoegingen (straat, strjitte, weg, wei, laan, plein, dyk, enzovoort) rekening houden met de situatie in de praktijk.
4. Benoemen van woorden waarin getallen voorkomen zijn ongewenst, evenals woorden met: Eerste, Tweede, Verlengde, Westzijde, Zuidzijde, etc.
5. Voorkomen van namen waarin voornamen, voorletters, titels, etc. worden genoemd.
6. Straten die in elkaars verlengde liggen (die het karakter van één straat hebben) krijgen dezelfde naam. De evenwijdig aan een weg lopende fiets- en voetpaden en ventwegen krijgen dezelfde naam als de hoofdweg.
7. Geen nieuwe namen die verwarring of aanstoot geven met bestaande namen.
8. Het gebruik van buitenlandse namen moet geen moeilijkheden op leveren bij uitspraak en of schrijfwijze. Ook mag dit geen aanleiding geven tot verandering in de klemtoon of 'vernederlandsing'.
9. Nieuwe namen in de buitenwijken (buiten de rondweg in Leeuwarden), buitengebieden en dorpen worden in de Friese taal benoemd.
10. Regels tot naamgeven van wijken en buurten:
    a. de relatie met benoemen van de straten
    b. cultuurhistorische achtergronden
    c. maatschappelijke ontwikkelingen
    d. logische overeenkomst met reeds bestaande namen
    e. acceptatie van de naam
11. Bij de volgende redenen is het mogelijk dat het college overgaat tot benoemen van fietstunnels:
    a. er een onduidelijke situatie is en het tot bespoediging van hulpverlening in noodgevallen leidt
    b. er een vraag komt tot benoemen vanuit hulpdiensten qua veiligheid en vindbaarheid

c. er een vraag komt tot benoemen vanuit de wijk- of belangenorganisatie.

11. Bij de volgende redenen is het mogelijk dat het college overgaat tot benoemen van bruggen:
    a. het komt de duidelijkheid ten goede / praktische keuze
    b. de brug ligt in een doorgaande fietsroute / openbare weg
    c. historische geschiedenis
    d. zichtbaarheid van de brug in het landschap / met opbouw en/of duidelijke kenmerken qua brug
12. Bij benoemen van onderdoorgangen sloepenroute/duikers terughoudendheid betrachten. Het water van een onderdoorgang is meestal benoemd.
13. Bestaande bedrijven niet benoemen.
14. Alle straatnaamborden (in de Gemeente Leeuwarden) krijgen bij plaatsing of vervanging een verklarende ondertitel, als dit een toegevoegde waarde heeft.
15. Ook straatnaamborden van fiets- en voetpaden krijgen een verklarende ondertiteling, als dit een toegevoegde waarde heeft.
16. In het gebied binnen de grachten van de binnenstad meer straatnamen toe kennen in het Leeuwarders.